

© Младешка ЛГБТ организация „Действие“

ДА ПРОМЕНИМ ЗАКОНИТЕ, ДА ПРОМЕНИМ СЪЗНАНИЕТО

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ОТ
ОМРАЗА С МОТИВ ХОМОФОБИЯ И ТРАНСФОБИЯ

AMNESTY
INTERNATIONAL

„[НИЕ В БЪЛГАРИЯ] СМЕ МНОГО ДОБРИ В ПРИЕМАНЕТО НА ЗАКОНИ ЗА ПРЕД ЕВРОПА, НО НЕ ТОЛКОВА В ИЗПЪЛНЯВАНЕТО ИМ.“

Моника, председател на Ресурсен център – Билитис, организация на лесбийки, бисексуални жени и трансполови хора, април 2012 г.

Насилието срещу лесбийки, гейове, бисексуални и трансполови (ЛГБТ) хора е твърде разпространено в България. Нападенията обикновено се правят от млади мъже, понякога принадлежащи към крайнодесни групировки, които често се идентифицират като „неонацисти“, „скинове“ и „скинхедс“. За тях всеки, който изглежда като лесбийка, гей, бисексуален или трансполов, е потенциална мишена.

Amnesty International има информация за десетки случаи, при които членове на ЛГБТ общността са бити, изнасилвани, а в един случай и убити. Повечето от тези престъпления не получават адекватно разследване и остават ненаказани. Твърде често за инцидентите просто не се съобщава, тъй като преживелите такива нападения не смятат, че ще ги вземат насериозно.

България няма специално законодателство, инкриминиращо престъпленията от омраза, извършвани на база сексуална ориентация или полова идентичност. Липсата на законодателство прави трудно разследването и наказателното преследване на такива актове; такава пречка са и преобладаващите хомофобски и трансфобски нагласи сред полицаи, прокурори, меди и държавна администрация.

Amnesty International документира забавяния в разследването и наказателното преследване на две такива престъпления и установи, че полицията и прокуратурата се отнася към преживелите ги безучастно. В много случаи забавянията се съчетават с липса на разбиране какво да е отношението към престъпленията от омраза и дълбоко вкоренени предразсъдъци срещу ЛГБТ общността.

Въпреки това много смели хора и организации – дори с риск от тормоз и други заплахи – продължават

да се борят за правото на живот, сигурност на личността и забрана за дискриминация за всички българи, независимо от сексуалната им ориентация или полова идентичност.

Amnesty International благодари на Българския хелзинкски комитет и членове на Младежка ЛГБТ организация „Действие“, „София Прайд“, Ресурсен център – Билитис и други активисти за неocenимото им съдействие при настоящото проучване. Някои имена са променени с цел опазване в тайна на самоличността на хората, които интервюирахме.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ОТ ОМРАЗА КАТО ФОРМА НА ДИСКРИМИНАЦИЯ

Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа определя престъпленията от омраза като „престъпления, включително такива срещу личността и собствеността, където пострадалият, собствеността или обектът на престъплението са избрани поради реалната или субективно възприеманата им връзка, принадлежност, обвързаност, подкрепа или членство в дадена група“.

Насилието срещу лица с мотив тяхната реална или субективно възприемана етническа принадлежност, раса, религия, сексуална ориентация, полова идентичност или друго забранено основание представлява форма на дискриминация.

Членове на крайнодясна групировка, преди да атакуват активисти за ЛГБТ права, протестиращи срещу дискриминационна общинска наредба в град Пазарджик, март 2011 г. На един от лозунгите пише „Не сте желани в Пазарджик“.

© Младежка ЛГБТ организация „Действие“

Не сте
желани
в
Пазарджик!

Днес
извратеняци
пред общината,
а утре... пред
училищата ?!

„КАК ДА СЕ ЧУВСТВА ЕДНА МАЙКА? АЗ ВЕЧЕ НЕ СЪМ ЖИВА, ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ АЗ ВЕЧЕ НЕ СЪМ ЖИВА?“

Христина Стоянова, март 2012 г.

ФАТАЛНИ ПОСЛЕДСТВИЯ – МИХАИЛ СТОЯНОВ

Михаил Стоянов, 25-годишен студент по медицина, излиза от дома си в София през нощта на 30 септември 2008 г. И не се прибира повече.

Неговата майка, Христина Стоянова, по това време е извън града. Тя открива липсата му едва при завръщането си пет дни по-късно.

Христина започва да издирва Михаил във всички болници. Той не е там. На следващия ден по-големият брат на Михаил се обажда в районното полицейско управление, където му казват да отиде в централното управление.

Когато Христина и братът на Михаил отиват там, те са разделени един от друг и полицейските служители засипват всеки един от тях с въпроси от рода на: „Кои са приятелите му?“, „Употребява ли наркотици?“, разпитвайки ги дори за ранното детство на Михаил. Полицията претърсва дома им за наркотици.

Едва след разпита на двамата, полицейските служители им разкриват, че са намерили тялото на Михаил в Борисовата градина, най-големият парк в София. Те не съобщават на Христина точното място, където е намерено тялото, в този огромен парк. Впоследствие тя сама установява къде е то.

ПОКРИТ СЪС СИННИНИ

По-късно Христина прочита съдебно-медицинската експертиза. „От горе до долу... тялото е покрито със синини, главата е подута... бузите са почернели и посинели – каза тя пред Amnesty International през 2012 г. – Скачали са върху гърдите му. Краката му бяха целите почернели и посинели, както и цялото му тяло. Така са го намерили. Мъртъв – експертизата

казва, че дихателните му пътища са притиснати и там има натъртвания... тук, на врата. Счупили са му... гръкляна.“

Двама младежи са арестувани като заподозрени през 2010 г. Според информация в медиите, и според самата Христина, свидетелите, част от същата група, за която се смята, че е гледала и окуражавала нападението над Михаил, са казали пред полицаите, че групата е „прочиствала парка“ от гейове. Освен това са признали, че са участвали в побои над 10 други гейове като част от това „прочистване“. Христина прочита тази информация в документите по разследването, до които получава достъп заедно с адвоката си.

Двамата заподозрени са обвинени в „убийство, извършено по хулигански подбуди“ – член 116, ал. 1, т. 11 от Наказателния кодекс. Първоначално са задържани, а после поставени под домашен арест в продължение на две години. През това време прокурорът не съставя обвинителен акт и заподозрените са освободени през април 2012 г. Делото все още е висящо. Адвокатът на Христина информира Amnesty International, че няма процесуални основания за това забавяне.

Христина ни заведе на мястото в Борисовата градина, където е бил убит Михаил (на снимката). Гледайки снимката на сина си, тя каза: „Прилича ли ви на гей? Кое в него говори за това? Няма етикет, на който да пише „гей“. Дори да е бил гей, това не ме интересува“.

ПСИХОЛОГИЧЕСКА ТРАВМА

Последствията от престъпленията от омраза за пострадалите отиват отвъд причинените физически наранявания. Непровокираната и произволна природа на насилието, извършвано срещу хора въз основа на реалната им или субективно възприемана идентичност създава страх, безпокойство, стрес и травма не само сред непосредствените пострадали, но и сред общността им.

Много пострадали ни казаха, че не разбират защо точно те са избрани за мишени на нападенията. Описвайки инцидент през 2009 г. (вж. по-долу), Стоян Николов, бисексуален мъж, свидетелства, че единствената причина, за която се сеща, за нападението срещу него и Лайла Аградо е прическата на Лайла. Понякога жертвите се избират само защото не се вписват в традиционните концепции за половите роли и мъжествеността.

Често преживелите престъпления от омраза продължават да страдат от психологическите последствия години след нападенията и много от тях развиват посттравматично стресово разстройство.

„Даже сега, когато се прибирам късно вечер, се обръщам на всеки няколко стъпки – казва Кристина, която е нападната след „София Прайд“ през 2011 г. (вж. по-долу). – По пътя към къщи има

По посока на часовниковата стрелка от долу вляво:

Възпомемане за Михаил Стоянов, Борисова градина, София. Михаил е убит там през 2008 г. Паркът става печално известен с хомофобските нападения, извършвани там.

Активисти за правата на ЛГБТ общността призовават за справедливост по случая с Михаил Стоянов, по време на протест пред Съдебната палата в София, май 2012 г.

Христина Стоянова в Борисовата градина със снимка на сина си Михаил в ръце

улична лампа със сензор. Тя ме плаши. Ако е угаснала и никой не е минавал през последната минута, не знам какво да очаквам, когато светне. Не беше така преди [нападението].”

Марко продължава да страда от панически пристъпи, след като с приятеля му са нападнати близо до Националния дворец на културата през 2006 г. „Месеци след нападението, когато вървах по улицата или бях в градския транспорт, постоянно имах чувството, че някой е зад мен и ще ме удари – казва той. – И когато една вечер щях да посрещам приятеля ми след работа и вървах по един тъмен булевард, получих панически пристъп”.

„ИСКАМ ТОЗИ СЛУЧАЙ ДА СЕ РАЗРЕШИ. ВАЖНО Е, ЗАЩОТО ЩЕ ЗНАЧИ, ЧЕ ДЪРЖАВАТА Я Е ГРИЖА И МОЖЕ ДА РЕШАВА ТАКИВА ВЪПРОСИ“.

Ивелина, нападната след „София Прайд“, март 2012 г.

НАПАДЕНИЕТО СЛЕД ШЕСТВИЕТО „СОФИЯ ПРАЙД“, ЮНИ 2011 Г., СОФИЯ

Ивелина, Калоян, Кристина, Митко и Светльо се връщат от шествието „София Прайд“ през юни, когато група млади момчета ги напада изотзад. Преди да си тръгнат от шествието, доброволците нарочно са сменили дрехите, с които са били, за да не бият толкова на очи пред потенциални нападатели. В крайна сметка обаче това не ги спасява.

Митко, Светльо и Калоян получават удари и ги свалят с ритници на земята. Ивелина само зърва атаката, докато Кристина бяга и се скрива в близка сграда.

Сутринта преди нападението Митко получава враждебни съобщения на Фейсбук страницата си с текстове като „умри, педал“. Той споменава това в оплакването си пред полицията след нападението.

Калоян смята, че полицията следва да се третира извършеното като престъпление от омраза. „Това трябва да се разследва като такова, каквото беше... не като дребно престъпление, не като хулиганство – очевидно беше престъпление от омраза. Чувството, че няма да го квалифицират така, е ужасно“, казва той.

Кристина е съгласна. „Исках полицията да знае, че нападението е хомофобско – казва тя. – Един от нас имаше лаптоп в раницата си. По време на нападението лаптопът падна на земята, но нападателите не го взеха. Нищо не взеха“.

Ала когато петимата се оплакват след нападението, първата реакция на полицията е да ги попита дали са го провокирали.

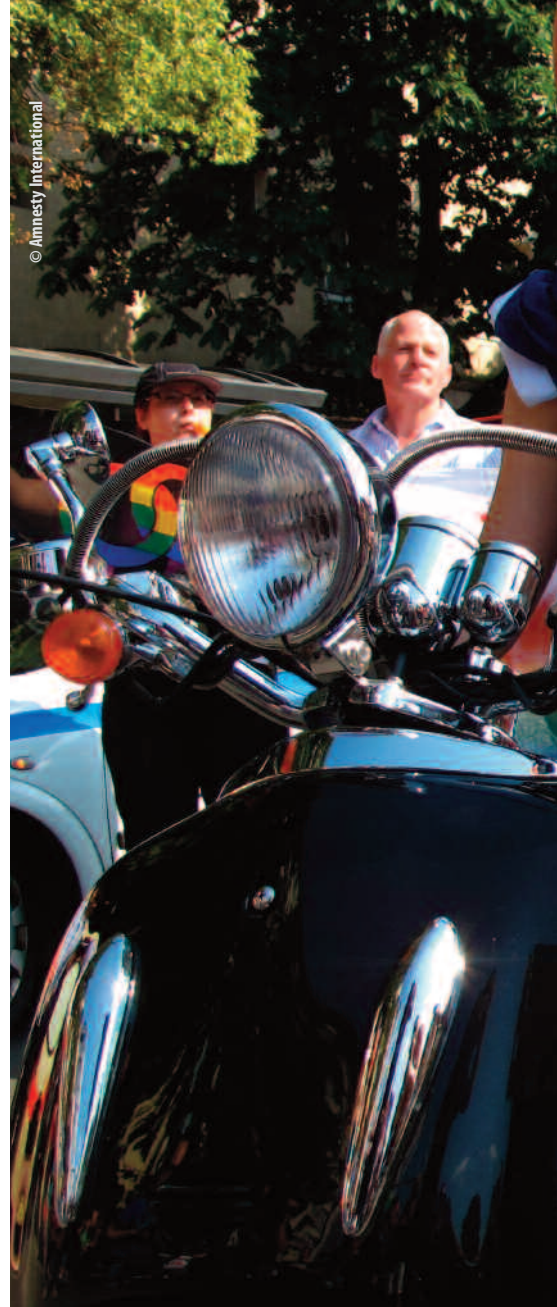
ПОЛИЦЕЙСКО РАЗСЛЕДВАНЕ

През септември 2011 г. полицията показва на петимата доброволци от „София Прайд“ стотици снимки на футболни хулигани и ги пита дали разпознават някого. Те не разпознават никого. Запис от камерите на магазин за алкохол показват как доброволците вървят, а 20 секунди по-късно четирима младежи бягат след тях (вероятно ги преследват). Ала записът не е достатъчно ясен, за да се идентифицират четиримата.

Доброволците ни казаха, че други доказателства могат да се извадят при преглед на камерите на многобройните посолства, покрай които са минали преди нападението. Полицията обаче не изисква записите, въпреки че от Софийската районна прокуратура казаха пред Amnesty International, че няма правно основание да не го направят.

Според Митко полицията признава, че случаят не им е приоритетен, като казва: „защо да разследваме това, като имаме да се занимаваме с изнасилвания?“

„Много е потискащо – продължава той. – Може да ти се случи всичко и нищо не можеш да направиш. Аз бях оптимист, след като се намериха 11 камери [които би трябвало да са записали нападателите], а и случаят придоби голяма публичност – би трябвало да е лесно да се разреши. Това е много важно, въпреки че наказанията все още не са достатъчно високи. Ние сме единствените хора, които биха се жалвали от подобни престъпления – тъй като вече сме в публичното пространство. Има десетки хора, които ги нападат по същите причини, но те не се оплакват“.

© Amnesty International

© Младежка ЛГБТ организация „Действие“

Снимки: „София Прайд“, юни 2011 г.

„НЕУМЕСТНО ПОВЕДЕНИЕ“

По време на разговора на Amnesty International с началника на Пето районно управление относно случая, той каза, че организаторите на „София Прайд“ също отговарят за безопасността на участниците. Добави също, че от петимата нападнати само двама са били ранени. Според него те са били нападнати, защото са били „облечени шарено“, говорили са „високо и свободно“, разменяли са си „майтапи“ и „интимности“.

На въпроса дали подобно поведение представлява провокация по смисъла на Наказателния кодекс, той се разгневи и заяви, че нападнатите са имали „неуместно поведение“ и почти са се „целували и прегръщали“. После имитира по нарочно преувеличен начин как смята, че са ходели преди

нападението, като се преструваше, че носи знамена. В заключение каза: „Тези петимата създадоха достатъчно проблеми на полицията, а сега и на Общината“.

На въпроса защо полицията не е изисквала видеозаписи от посолствата, началникът заяви, че вече са положили „даже повече от обичайните“ усилия да намерят извършителите на нападението. После добави, че не му е удобно повече да разисква подробности по случая.

„ХОРА КАТО ТЕБ ТРЯБВА ДА ГИ ХВЪРЛЯТ ОТ БАЛКОНА ОЩЕ С РАЖДАНЕТО“

Лайла, на 26 години, си спомня думите на съученик от училищните години, март 2012 г. Тя прави опит за самоубийство заради тормоза, малтретирането и физическите травми, които понася заради половата си идентичност (вж. случая).

ТРАНСФОБСКО НАСИЛИЕ

Трансполовите хора в България често са подложени на допълнителна дискриминация и нарушения на човешките им права, както и по-често насилие в сравнение с лесбийките, гейовете и бисексуалните. Това е така особено защото твърде малко трансполови имат достъп до хирургично и/или хормонално лечение, чрез което да достигнат реалната си полова идентичност. Това ги прави по-видимо несъответстващи на половите стереотипи и оттам по-уязвими за насилие и дискриминация.

„Често, докато съм в трамвая, младежи започват да си говорят за мен и да ме наричат с обидни имена, понякога дори са ме избутвали от трамвая“, казва Мила, на 47 години.

Дискриминационните нагласи често пречат на трансполовите да си намерят работа, изкарвайки ги насилствено на пазара за сексуални услуги с цел оцеляване.

Виктория е трансполова ромка и сексуална работничка. Тя е и ХИВ-позитивна, а в момента бездомна в София. „През 2004 г. се връщах към къщата на сестра ми и берях цветя близо до апартамента ѝ към 9 вечерта – казва тя. Тогава дойде един мъж и ме удари много лошо с бокс. Направиха ми 20 шева. От болницата трябваше да се обадят в полицията, но не го направиха. Просто искаха да ме зашият възможно най-бързо и да ме отпратят“.

Виктория се сблъсква с предрасъдъци и в рамките на собствената си ромска общност. Казва, че семейството и приятелите ѝ говорят зад гърба ѝ и ѝ се подиграват. Докато представителите на Amnesty International я интервюираха в едно кафене, собственикът се опита да я изгони, като ѝ подсвирна, очевидно напомняне за множествената

дискриминация, с която се сблъсква заради идентичността си.

Повод за тревога е, че преживелите нападения споделиха с Amnesty International за случаи, когато полицията е показала враждебност към трансполовите хора, а в един случаи дори физически ги е малтретирала. Често е налице безразличие от страна на полицията към насилието, преживявано от трансполовите хора.

„Преди осем години ме взе един клиент – казва Мила, бивша сексуална работничка. – Заведе ме в апартамент в „Младост“, където чакаха петима мъже. Държаша ме в апартамента, изнасилваха ме и ме биха два дни. Когато отидох в полицията, ми казаха, че „съм си го търсела“ и не започнаха разследване.“

зоре: „София Прайд“, юни 2011 г.

долу (от ляво на дясно): Стоян Николов, Лайла Аградо, Лайла след нападението

ЛАЙЛА АГРАДО И СТОЯН НИКОЛОВ, ЮНИ 2009 Г.

Лайла, трансполова жена, преживява насилствено престъпление от омраза заедно със своя приятел Стоян – бисексуален мъж. Те се разхождат в Борисовата градина на път за концерт, когато ги нападат група скинхедс.

„Биха ни три или четири минути – каза Стоян пред Amnesty International през март 2012 г. – Нападателите се оттеглиха, когато се появили майки с колички и започнаха да викат по тях“.

Конен полицей чува виковете и започва да преследва нападателите, но не успява да ги хване. Негов колега кара Лайла и Стоян да опишат мъжете, но двамата още са в шок и не могат да говорят. Стоян има травми по главата. Лайла е толкова

© Amnesty International

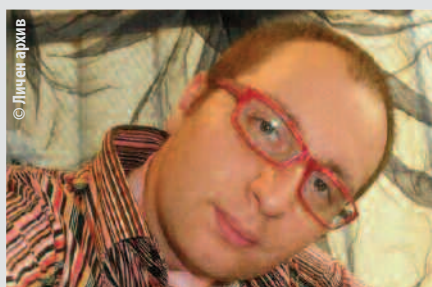
пребита, че почти припада и няма никакви спомени от нападенията.

Полицията не им предлага никаква медицинска помощ, нито вика линейка. Малтретирани и травмирани, Стоян и Лайла си отиват по домовете.

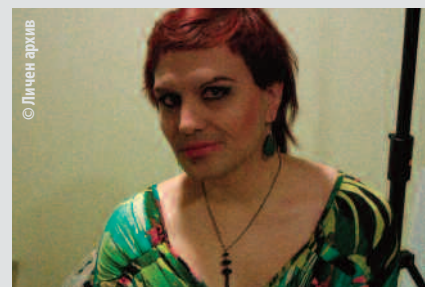
„Родителите ми казаха: „Може да са имали причина да те нападнат. Може да си ги провокирал. И ти си виновен за това. Ти си гей“. Това много ме натъжи”, казва Стоян.

Колко точно е ранена Лайла става ясно едва след като тя се прибира. „Седях на кушетката, докато майка ми приготвяше вечеря – казва тя. – Докато беше в кухнята, направих гърч и припаднах. Добре, че майка ми може да прави сърдечен масаж. Откараха ме в болница. Имах сериозни травми на главата”.

Макар Стоян да е оставил координатите си на полицията, властите така и не се свързват с него

© Личен архив

© Личен архив

относно инцидента. В крайна сметка Лайла и Стоян не подават жалба в полицията, тъй като вярват въз основа на опита си и на разкази на други преживели подобни нападения, че няма да се проведе разследване.

© Личен архив

„НЕ Е ТАЙНА ЗА НИКОГО, ЧЕ ИМА ХОРА В СТОЛИЦАТА, КОИТО МРАЗЯТ ГЕЙОВЕТЕ.“

Началник на Столичната дирекция на полицията, Министерство на вътрешните работи,
април 2012 г.

ШИРОКО РАЗПРОСТРАНЕНА ДИСКРИМИНАЦИЯ

Провалът на полицията и съдебната система да се справят ефективно с престъпленията срещу ЛГБТ общността се корени в широко разпространените дискриминационни нагласи спрямо нея.

Преследвани от необясними забавяния или очевидна незаинтересованост, случайте на Михаил Стоянов, петимата доброволци от „София Прайд“, както и на Мила, илюстрират как тези нагласи влияят върху способността на полицията безпристрастно и ефективно да разследва престъпленията от омраза с мотив хомофобия и трансфобия. Тези нагласи са разпространени не само сред полицията, но и сред прокурорите. Всъщност, те преобладават в обществото.

Дори болниците не са застраховани. Когато Иван и един от неговите приятели отиват в „Пирогов“, след като са брутално пребити при хомофобско нападение през март 2011 г., ги посрещат с обиди и подигравки.

„Двамата лекари, при които попаднахме, се смееха и шегуваха, а ние дочухме „Я, две гейчета пак са ги били“ – спомня си Иван. – И аз си помислих, как може да си лекар и да говориш така?“

Фактът, че извършителите на подобни нападения рядко се изправят пред правосъдието, само засилва предрасъдъците срещу ЛГБТ общността. Ала на въпроса защо не въвеждат правна защита за преживелите подобни престъпления от омраза властите обикновено отговарят: „всички трябва да бъдат третирани еднакво“. Подразбира се, че подобно законодателство би дало специални права на ЛГБТ общността, макар вече да съществуват норми, осигуряващи защита на пострадали от други групи.

Именно заради предрасъдъците, преобладаващата обществена и институционална хомофобия и трансфобия и понеже пострадалите са избрани заради реалната си или субективно възприемана сексуална ориентация или полова идентичност е нужна специална закрила. Приемането и прилагането на такова законодателство ще изпрати ясен сигнал до всички, че престъпленията от омраза с мотив сексуална ориентация и полова идентичност няма да бъдат толерирани.

ПРАЗНИНИ ВЪВ ВЪТРЕШНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Престъпленията от омраза и другите дискриминационни актове във връзка с националност, раса, религия или политически убеждения са предмет на чл. 162-164 от българския Наказателен кодекс.

В редките случаи, когато за хомофобските нападения се подаде жалба и се започне наказателно преследване, заподозрените се обвиняват в престъпления по „хулигански“ подбуди по чл. 131, ал. 1, т. 12 от Наказателния кодекс; омразата като мотив не се взема предвид. Член 325 от Наказателния кодекс определя хулиганството като непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото.

След промени в Наказателния кодекс през 2011 г. убийството се наказва по-строго, ако е по „хулигански, расистки или ксенофобски подбуди“. Престъпленията от омраза с мотив сексуална ориентация или полова идентичност обаче не са засегнати.

Отсъствието на законодателство относно престъпленията от омраза с мотив сексуална ориентация или полова идентичност означава,

© Amnesty International

© Amnesty International

„КОГАТО ВИДЯ НЯКАКВИ ЗАПЛАШИТЕЛНО ИЗГЛЕЖДАЩИ ХОРА, СКРИВАМ ЗНАЧКАТА „АЗ ОБИЧАМ МОМЧЕТА“, КОЯТО СЪМ СИ ЗАКАЧИЛ НА ЧАНТАТА“

Владимир, март 2012 г.

горе: Полицията на „София Прайд“, юни 2011 г.

Дискриминационните нагласи към ЛГБТ общността са твърде разпространени сред полицията, прокурорите и държавните институции.

Долу: Значката на Владимир „Аз обичам момчета“, март 2012 г.

че хомофобските и трансфобските мотиви рядко се търсят и откриват. Те не играят роля и при наказателното преследване. Разкриването им е жизненоважно, ако полицията иска да развие ефективни стратегии за намаляване и предотвратяване на тези престъпления.

МЕЖДУНАРОДНИ И ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТИ В ЗАЩИТАТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Всеобщата декларация за правата на човека защитава правото на живот, свобода и сигурност на личността и забранява изтезанието и другите форми на малтретиране. Тези права са гарантирани от международни и регионални инструменти, по които България е страна, включително Международния пакт за граждански и политически права, Конвенцията за правата на човека и основните свободи и Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Държавите не само трябва да се въздържат от нарушаване на тези права, но и да положат необходимата грижа да предотвратяват, наказват, разследват и поправят нарушения от страна на трети лица. Държавите следва да защитават тези права за всички хора, дискриминацията е забранена.

Европейският съд по правата на човека е извел няколко задължения на държавите, свързани с престъпленията от омраза. Тези задължения са най-подробно разписани по отношение на расистки мотивираните престъпления от омраза, но следва да се изпълняват без различие и спрямо хомофобски и трансфобски престъпления от омраза. Държавите имат задължението да предприемат всички необходими стъпки да разкрият всякакви твърдяни расистки, хомофобски и трансфобски мотиви на омраза, с които дадено престъпление би могло да бъде извършено.

Като страна по Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените България има задължение по член 5 да изкорени предрасъдъците и практиките, основани на идеята за непълноценността или превъзходството на един от половете и на джендър стереотипите. Подобни нагласи могат да допринесат за прояви на полово мотивирано насилие, тоест, насилие, при което жертвите се избират, тъй като тяхната пола идентичност, външен вид или начин на изразяване не се вписват в стереотипите за джендър ролята.

ПРЕДПРИЕТИ СЪПКИ

България е направила някои прогресивни стъпки по отношение спазването на правата на човека и зачитането на сексуалната ориентация. Еднополовите сексуални контакти са декриминализирани и минималната възраст е изравнена през 2002 г. През 2004 г. е приет Законът за защита от дискриминация, който забранява дискриминацията, основана на сексуална ориентация, а новият проект за Наказателен кодекс, публикуван за консултации през април 2012 г., включва престъпленията от омраза с мотив сексуална ориентация.

ЛГБТ активисти, протестиращи срещу дискриминационна общинска наредба в град Пазарджик пишат „Всички хора се раждат свободни и равни“ на плакат, март 2011 г.

Взаимодействието между организаторите на „София Прайд“ и полицията се подобрява в последните години и полицаите защитават участниците в шествието ефективно, макар и срещу заплащане. През март 2012 г. полицаите посещават обучения в София как да разследват със съответната чувствителност престъпленията от омраза. Комисията за защита от дискриминация разглежда случаите на дискриминация на основа сексуална ориентация на равни начала с другите признаци като раса и религия.

ДА ПРОМЕНИМ СЪЗНАНИЕТО

Забавянията и безучастността, произхождащи от дълбоко вкоренени предрасъдъци, водят до това, че ЛГБТ общността е тормозена, бита и малтретирана безнаказано. За да изпълни международните и европейските си задължения в областта на правата на човека, България следва да предвиди в новия си Наказателен кодекс сексуалната ориентация и половата идентичност като равни на другите основания по отношение на престъпленията от омраза. Властите са направили първата стъпка, като са предвидили сексуалната ориентация в проекта за нов Кодекс, но трябва да направят и следващата крачка и да включат и половата идентичност.

Ала законите не са достатъчни. Омбудсманът Константин Пенчев, голям застъпник за правата на ЛГБТ общността, казва, че даже да се прокарат

„НИВОТО НА СЪОБЩАВАНЕ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА Е НИСКО – ХОРАТА НЕ ВЯРВАТ, ЧЕ ПРОБЛЕМИТЕ ИМ ЩЕ БЪДАТ РАЗРЕШЕНИ, СТРАХУВАТ СЕ ОТ УНИЖЕНИЕ ОТ САМАТА ПОЛИЦИЯ И ОТ ТОВА, ЧЕ ИЗВЪРШИТЕЛИТЕ ЩЕ ГИ НАМЕРЯТ.“

Аксиния Генчева, активист за правата на ЛГБТ общността, април 2012 г.

АКТИВИСТИ НАПАДНАТИ ПО ВРЕМЕ НА ПРОТЕСТ В ПАЗАРДЖИК, МАРТ 2010 Г.

На 20 март 2010 г. група от 7 активисти за правата на ЛГБТ общността се събира в Пазарджик за първия ЛГБТ протест извън София. Организиран от Младежка ЛГБТ организация „Действие“, протестът атакува местна наредба, която забранява „публичното демонстриране и изразяване на сексуална и друга ориентация на обществени места“.

Полицията дава разрешение за протеста, тъй като той е срещу наредбата и не представлява като такъв „изразяване на сексуална ориентация“. Полициите придружават групата до централния площад, но там се натъкват на 100–150 насрещно протестиращи, които започват да им се подиграват. Марко, един от демонстрантите, казва, че групата крещи неща като „тук ще си умрете“ и „гейовете – в Уганда“.

Петнадесет минути след началото на протеста контрапротестиращите пробиват полицейския кордон и нападат Марко и другите демонстранти. „Удариха ме по главата с юмрук и ме блъснаха на земята – разказва той. – Имах мозъчно сътресение. Имаше и няколко скинари–„артисти“, които казаха, че „прочистват мръсотията от Пазарджик““.

В крайна сметка полицията откарва протестиращите обратно в София, за да се увери, че ще се приберат безопасно. Осем от контрапротестиращите са арестувани и обвинени в „хулиганство“. На някои са наложени глоби, други прекарват в ареста между два и пет дни; на някои от задържаните се налагат и глоби, но сумите не са значителни (до равностойността на около 400 лева).

„Точно колкото да си отидат по градовете или групите и да ги смятат за герои – казва Марко, – но без особен наказателен ефект“.

На 11 май 2010 г., два месеца след протеста, Комисията за защита от дискриминация постановява, че местната наредба осъществява пряка дискриминация по признак сексуална ориентация. Комисията предписва на Общинския съвет да я отмени и през юли 2011 г. Върховният административен съд потвърждава решението.

„75-ГОДИШНАТА МИ БАБА-РУСКИНЯ, КОГАТО ЗА ПРЪВ ПЪТ РАЗБРА, ЧЕ СЪМ ГЕЙ, МИ КАЗА, ЧЕ СЪМ „БОЛЕН“. НО МИНАЛАТА ГОДИНА МИ ИЗПЛЕТЕ ЗНАМЕ С ЦВЕТОВЕТЕ НА ДЪГАТА ЗА „СОФИЯ ПРАЙД“. ДРУГАТА МИ БАБА, КОЯТО ЖИВЕЕ В ПЛОВДИВ, Е ВИЖДАЛА ПРИЯТЕЛЯ МИ САМО ВЕДНЪЖ, КОГАТО ГО ЗАВЕДОХ НА ВЕЧЕРЯ У ТЯХ. СЛЕДВАЩИЯ ПЪТ, КОГАТО ОТИДОХ ТАМ, ТЯ МЕ ПОПИТА „НЯМАШ ЛИ СИ ГАДЖЕ? ОНОВА МОМЧЕ, ДЕТО ГО ДОВЕДЕ МИНАЛАТА СЕДМИЦА, НАЛИ? МОЖЕШЕ ДА ДОВЕДЕШ НЯКОЙ ПО-ВИСОК.“

Светльо, нападнат след „София Прайд“ 2011, април 2012 г.

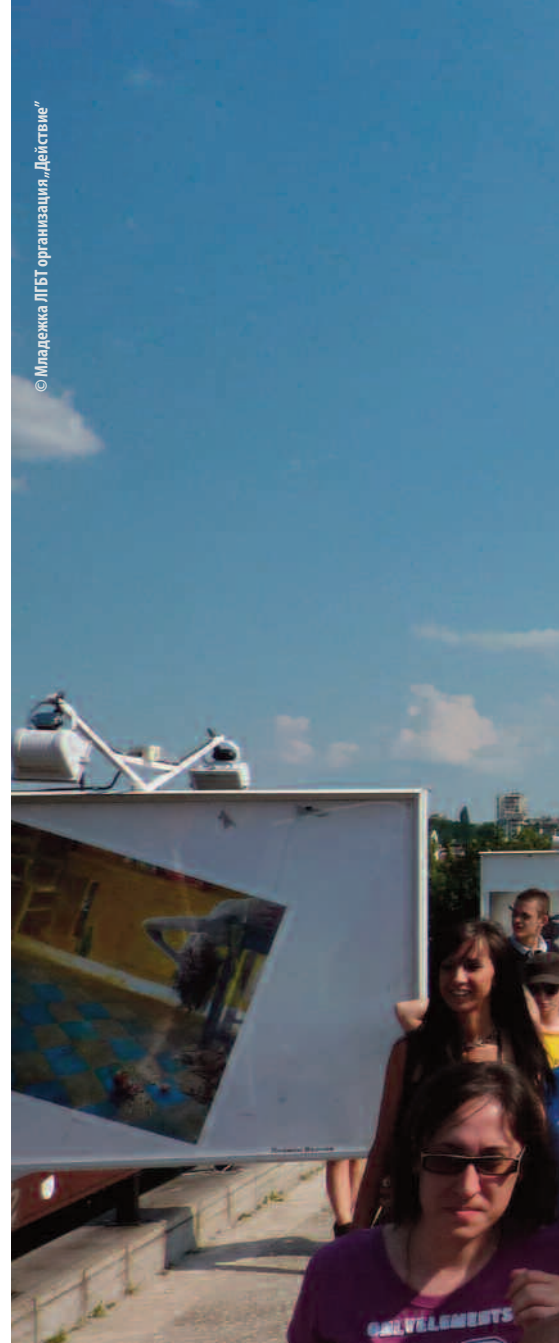
законови изменения, те следва да са подкрепени от практически промени в начина, по който работят полицията и Прокуратурата. Според него, макар престъпленията от омраза с мотив етническа принадлежност, националност и религия да са инкриминирани от април 2011 г., полицията и Прокуратурата са започнали да прилагат тези разпоредби на практика едва наскоро.

За да могат законовите промени да се прилагат ефективно, полицията, прокурорите и съдиите следва да преминават подробно обучение. Ала за да се борят с широко разпространените предразсъдъци срещу ЛГБТ общността, властите следва да ги изтръгнат от корен. Те следва да повишат информираността и разбирането по тези въпроси в училищата, за да могат децата да растат, разбирайки и оценявайки различията. Както се изрази Христина Стоянова: „Това, което наистина трябва да стане, е децата в училище да учат за различията и че те са нормални – и няма значение дали някой е гей или не.“

горе: „София Прайд“, юни 2011 г. На лозунга пише „Излез на светло“

Долу: Над 80 човека взеха участие в първото по рода си „велоществие“ срещу хомофобията в София, май 2011 г.

© Младежка ЛГБТ организация „Действие“

© Dimitar Dechkov Dimitrov

вляво: „София Прайд“, юни 2011 г.

корица: Активисти с надписи „Хомофобията убива“, призоваващи за справедливост по случая с Михаил Стоянов, по време на протест пред Съдебната палата в София, май 2012 г. вж. стр. 4

ПРЕПОРЪКИ

Към Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи и Министерския съвет:

- Сексуалната ориентация и половата идентичност да се включат изрично в новия Наказателен кодекс като възможни основания за престъпления от омраза.
- Чрез промени в Закона за защита от дискриминация от 2004 г. половата идентичност да се включи като признак, дискриминацията на основата на който се забранява.
- Престъпленията от омраза срещу хора, които са възприемани като част от ЛГБТ общността, да се разследват цялостно, а извършителите да се изправят пред правосъдието.
- Да се въведе продължаващо обучение на всички нива в полицията, Прокуратурата, сред съдиите и съдебните служители на тема хомофобия, трансфобия, задължения по опазване на правата на човека във връзка със сексуалната ориентация и половата идентичност и ефективно и безпристрастно разследване и наказателно преследване на насилствени посегателства срещу членове на ЛГБТ общността.

- Да се работи с ЛГБТ и правозащитни организации, за да се насърчат хората да докладват за престъпления от омраза, а пострадалите да имат достъп до правосъдие, реабилитация и компенсация.

- Да се създаде и осъществи кампания за повишаване на общественото внимание относно неприемливостта на насилието спрямо членове на ЛГБТ общността.

- Да се събират данни за престъпленията от омраза, извършени срещу членове на ЛГБТ общността, включително броя на докладваните инциденти, които се разследват и преследват от Прокуратурата.

Към Прокуратурата:

- Всички престъпления от омраза, включително тези, отбелязани в настоящия доклад, да бъдат цялостно и ефективно разследвани.

Към софийската полиция:

- Активно, безпристрастно и ефективно да се разследват жалбите за престъпления от омраза с мотив сексуална ориентация и полова идентичност и да се осигури защита в рискови райони като Борисовата градина.

- Да се създаде система за събиране на данни относно съобщени престъпления от омраза, която да взима предвид специфичния дискриминационен мотив на всяко престъпление.

Към Министерството на образованието, младежта и науката:

- Да въведе в учебните програми изучаване на хомофобията и различията, сексуалната ориентация и половата идентичност.

Към Министерството на здравеопазването:

- Да осъществи обучение на здравните работници и администратори за подходящите начини, по които да се третира и да се общува с пациенти-членове на ЛГБТ общността, които биха могли да са преживели травма в резултат на престъпления от омраза, извършени заради идентичността им.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International е глобално движение с повече от 3 милиона последователи, членове и активисти в над 150 страни и територии, които провеждат кампании за прекратяване на тежки нарушения на правата на човека.

Нашата визия е всеки човек да се ползва от правата си по Всеобщата декларация за правата на човека и по другите международни стандарти в областта на правата на човека.

Ние сме независими от правителства, политически идеологии, икономически интереси и религии и се финансираме главно от членовете си и от публични дарения.

Индекс : EUR 15/001/2012
Bulgarian
юни 2012 г.

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom

amnesty.org